

Redactiunea

se afla in

Strat'a tragatoriului
(Svész-utca), Nr. 5.

Articole nefrancate nu se primescu
numai de la correspondintii re-
si „Federatiunii.“ *Scrisori*
nu se publica. Articlii tra-
republicati se voru arde si nu-
la cerere espressa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune :
Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siesse lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Romania :
Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrala
pentru fiesca-care publicatiune sepa-
ratu. In locul deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

B.-Pest'a 16/28 Martiu, 1874.

Camera deputatiloru Ungariei nu va
avea sedintie meritorie pana la 15
a. c. prin urmare se pote consi-
dera prorogata, ca-ci cele doue trei
de ce se voru tiené septeman'a vii-
sunt pentru a se poté plini ore
formalitati, asiá vre unu nunciu
camerei boeresco, publicarea de legi
votate etc. dar si dupa 15. Apr.
tie abiá se voru tiené meritorie,
de la 20. inainte voru avé sè lucre
sediuniile, apoi precátu timpu lucra
e, camera numai in sectiuni pote
de va fi ce.

asta-di ser'a ministrulu pres. Bittó
peuna cu min. de finacie Ghiczy
la Vienn'a spre a luá parte la fis-
bugetului commune. Amendoi voru
ocasiunea de a da probe despre
pointiei lor, ca-ci ministrulu de
llu d. Kuhn au si deschisu campa-
pre a da navala a supr'a ambeloru
letie binisioru gole, alle statului,
diendu pentru essercitiulu annului
optu milioane fl. mai multu de-
in annulu trec. pret'stulu este, ca
a se se puna in stare d'a se poté
fiesce eventualminte, intr'unu casu
scutatu. Se pote cá ministrulu de
ca unu circumspectu, cere plu-
mill numai pentru ca sè pre-
pre ministrii Ungariei, d'a nu cere
a reducerea bugetului armatei. ci
multiaml in fine cu stergerea d'in
a plusului de 8 mill. Asiá d'amu
socotela, cá d. Kuhn vre prin
atur'a acest'a a moderá d'in capulu
pretensiuni de reduciune in
bugetu allu armatei, dar betranulu
inca este lupu betranu si va sci
boulu de corne, de unde nu, apoi
sece dechiaratiunea cátu de cate-
d'ariului „P. Loyd“ cá „dele-
nea Ungariei este resoluta a nu
beci unu banu peste sumele de pana
pentru scopurile commune?“ Vor-
d'a se face economie, prin urmare
votá mai pucinu, éra nu numai
se votá mai multu, ca-ci almin-

treu totu acolo stámu unde stéteramu si
mainainte nepotendu impuciná sarcinile
insupportabile rezultate d'in deficitele
crescute la cifre inspaimentatorie. Dar
apoi pacea eterna sigillata prin d. An-
drássy la Petrupole, este si d'ins'a. nu-
mai momela inventata spre adormirea
poporeloru pururea copli? De este ade-
veru ceea ce se bucciná prin dfariile ofi-
ciose, atunci armat'a se pote bine re-
duce, éra de nu se pote. atunci mintiuna
diplomatica si faufaronada unguresca
este triumfulu lui Andrassy la Petru-
pole, atunci dsa au fostu momitu cu de-
coratiuni si nu cu assecuratiuni de pa-
ce. — D. Ghiczy va vedé acusi, de cre-
de Khun lui Andrassy séu cá amendoi
nu credu lui Gorciacofu, séu toti trei
nu credu lui Bismarcu, primulu aginte
allu societati de assecuratiune pre pace.
Adeca vulpile se cunosc si un'a altei-a
nu se increde.

Guvernulu Romaniei vre sè prelun-
gesca Camera pana pre la Florie, din
caus'a pucineloru d'ille ce au mai re-
masu pana la 17. alle curiutei si mul-
teloru lucrári de cea mai mare impor-
tantia, cari, totu ca si la noi se grama-
descu si se amana pentru ultimele d'ille
alle sessiuni. Diariulu „Romanulu“ af-
fla cá Ministrulu lucrariloru publice ar
fi adressatu unu referatu consiliului de
ministri, prin care cere a se suspinde
lucrárele incepute in faci'a Academiei
pentru assediarea statuei lui Mihailu
Vitézulu si a se luá dispositiuni sè se
assiedie pre piati'a teatrului, conformu
primei opiniuni a consiliului technicu.

Despre Alegerea deputatului in Pan-
ciov'a „Noulu d'ariu d'in Temisior'a“
contiene urm. telegramu.

Panciov'a, 27 Mart. La alegerea in-
ceptuta eri alegatorii d'in partit'a nationale
venira fara flammure si semne dar Serbi
si Romanii sunt uniti. Pana asta-di la 12
ore d'in di votara 27. comunitati. Stoiac-
ovicu are pana acum 1000 éra Politu,
candidatulu partitei nat. are 2.500 voturi, —
mai au sè votadie 12 comunitati d'intre
cari ca la 1500 alegatori pentru Stoiacovi-

Nu se afla niminea, care sè fia petrunsu
acést'a mai bine, ca Savonarola. In mai
multe renduri ellu si-esprimasse speranti'a,
cá D-dieu in or'a decidiatoria i va veni in
ajutoru. Sentinti'a divina, cátu si person'a
sa o tienea ellu cu multu mai sublima si
mai pre susu de certele acestea calugaresci
si acelu jocu de partide. Ellu este singurulu
din partid'a sa, care a ramasu cu sange rece
si care nu conédia nici-decum pre caus'a sa.
Dara ellu nu avea curagiulu de a respinge
prob'a de focu, pentru cá prevedea preza
bine, cá prin unu astfeliu de passu se va
discreditá prea multu, atátu facia cu amici
cátu si facia de contrarii sei. Nu remane
deci alt'a decátu a-si da consentiementulu
la acestu jocu barbaru si crudu.

In 7. Aprile avea sè se tiena prob'a de
focu sub conducerea unei commissiuni de
tribunalu, in piati'a signoriei. Aicia se in-
naltiasse unu rugu de mai multi stengini.
Prin mediulocu lui se adá una carare, —
poteca pre care avea sè merge, indata ce
foculu va fi ajunsu la cea mai mare inten-
sitate, acei-a, cari erau decisi a face prob'a
de focu. O multime enorma de poporu se
adunasse pre piati'a. Pe la smedia-di sosira
Dominicanii in processiune, parchia dupa
parchia si in urma Domenico imbraccatu
in vestmentu preotiescu, in mana cu unu

ciu, éra 1900 pentru Politu Inchiarea vo-
tarii probabilminte asta-di nopte. Alegere
decurge in ordine si linisce.

Resultatulu alegerei trebue cá este
cunoscutu aici dar nu se publica, insu-
si „P. Lloyd“ crede cá trebue sè taca
pentru guvernulu. Acesta misielia inse
nemicu li folosesece.

Camera deputatiloru Ungariei.

Sedintia de la 24 Marte, 1874. —
Vice-presiedinte Iosifu Bánó deschide sie-
la 10 ore din di. Dupa verificarea procesului
vebalu din sedintia precedenta presiedintele
aduce la cunoscenti'a camerei differitele pe-
titiuni cari au incursu din partea municipi-
pielor. Celle mai multe din aceste petitiuni
sunt indreptate contr'a arrondarii proiectate
a municipieloru apoi pentru crearea unui
ministeriu de agricultura de sine statatoriu,
contr'a urcarii d'ariloru directe, pentru infiin-
tiarea unei bance nationale unguresci, pentru
modificarea legii de libera usuraria, pentru
largirea autonomiei municipiali, etc. — Tote
aceste petitiuni se trecu la commissiunea
petitionaria.

Lazaru Costicuiu adressedia ministrului
de interne urmatori'ainterpellatiune:

1. Ce cugeta dl. ministru despre depu-
tatiuniile din Panciov'a si Orsiov'a cari au
venitu a aduce regelui omagie lor? —
Crede dl. ministru cá acesta procedere este
constitucionala séu ba?

2. Are guvernulu vre-o iuriurintia a
supr'a pareriloru numitoru deputatiuni si
a supr'a respunsului datu de Domnitoriulu,
séu are guvernulu cunoscentia despre tote
aceste?

3. Daca guvernulu crede, cá procederea
acelloru deputatiuni a fostu constitutionala,
fire-ar ellu atunci plecatu a delaturá pede-
cile ce din partea organeloru de la admini-
stratiune s'ar poté pune unei alte deputa-
tiuni, carea ar veni sè multimesca Domni-
toriulu pentru provincialisarea confinielor
militari si totu-odata sè assecure pre mo-
narcu si guvernulu, cá la alegerea din Pan-
ciov'a nu s'au facutu nice unu felu de ma-
nifestatiuni anti-magiare?

Blasiu Orbani, avendu in vedere, cá
contele Samuilu Teleki, inca in annii 1800 si

1811 a lassatu prin testamentu una biblio-
teca de 40000 tomuri in Tergulu-Muresiului
„pentru promoverea si latirea sciintieloru in
tierra,“ si cá pentru imultirea acestei bi-
blioteci a lassatu totu-odata 6 case in Ter-
gulu-Muresiului si 53 jugeri de pamentu
insarciandu pre eredií sei, ca sub pedeps'a
demoscenirii sè implinesca cu punctualitate
acesta parte a testamentului seu; conside-
randu apoi cá in cei 50 de anni din urma
eredii n'au datu nimicu spre scopulu acelei
bibliotece, ba inca Sam. Teteki sen. a tran-
scrisu pre numele seu proprietatile lassate
biblioteci, — intreba deci pre ministrulu
pentru instructiunea publica, cá are de cu-
getu a luá mesure pentru punctual'a essecutare
a testamentului ca bibliotec'a sè se desdau-
nedie pentru perderea ce a sufferitu in tem-
pu de 50 anni, adeca ca cártile sciintifice
apparute in acestu restempu sè se suppli-
nesca si edificiuulu bibliotecei sè se reno-
vedie?

Valentiu Solymossy intreba pre mini-
strulu de finacie, cá are de cugetu a luá
measure facia cu lipsele ce bantue tierr'a, si
mai vetosu facia cu lips'a de creditu? Daca
da, apoi ce cugeta dl. ministrulu a intre-
prinde in acesta privintia? Nu cum-va ar
voil se propuna infintiarea unei bance na-
tionale independente?

Tote aceste interpellatiuni se presenta in
scrisu ministriloru concerninti.

Ignatiu Helfy intreba apoi totu pre mi-
nistrulu de finacie, cá nu cum-va este ap-
plecatu a descoperi camerei inca inainte de
serbatori principiele ce au sè-lu conduca in
politic'a sa pre terrenulu financiaru?

Ministrulu de finacie Colomanu Ghiczy,
Onorab. Camera! Eu credu cá este mai
multu decátu se pote accepta de la poterile
unui omu fara pretensiuni, ca indata la in-
ceputulu activitatii alle officiali sè dee ca-
merei una icona fidela despre starea finan-
ciala si totu-odata sè indice si mediulocele
si cállile pentru radical'a vindecare a acesi
morbosie stári financiale. — Marturisescu
sinceru, cá in acestu momentu eu insu-mi
am inca lipsa de orientare. Speru inse cá
nu preste multu voiu pote sè fiu in stare a
satisface acceptárele camerei.

Cu tote aceste inse, inca de pre acum
constatu si eu, cá starea nostra financiaru

FOISIOR'A.

Girolamo Savonarola.

(Lineaminte istorice si biografice.)

(Fine.)

celulu Savonarolistiloru érá atátu de
tu, incátu ei mai desfidau sentinti'a
Unu adeveratu contrastu afeiau
ocanii. Ei nu se grabiau pentru peri-
proba, nu aveau nici o sperantia, cá
se voru crutiá pre vre-unulu din ei
contrari. Din contra sunt convinsi,
trebue sè mora si o si spunu si totu-
fostu acei-a, cari au cerutu proba
si ei sunt, cari nu voru sè repa-
sa cá ei in casulu cellu mai nefa-
de, pi rdindu prin prob'a de focu pre
priulu lor, se consolau cu ideea, cá
alulu lor va fi consumatu prin fiacá-
ocului. In ambele casuri ei aveau sè
érá rivalulu lor se pierdia: daca
a nu lassá sè ajunga lucrulu pana
din urma apoi érá blamatu si au-
si popularitatea lui nimicita. Vineá
serulu la serioasa adeca la morte prin
apoi rusinea nu cadea asupra lor, cari
adeau in prob'a de focu, ci a Savona-
loru, cari sperau a essi neatinzi de fla-
ca prob'a a adeverului doctrinei lor.

crucifissu si Savonarola cu sacramentulu. Cu
pucinu inainte de aceea venisera si Fran-
ciscanii, simplu, fara de nici unu sgomotu.
Pre candu érá sè se incépa prob'a, Fran-
ciscanii inceputa a face deosebite obiectiuni
precum: Domenico se nu treca prin facari
cu vestmentulu preotiescu. Dupa ce li se
acorda acést'a, ei pretinsera ca sè nu mérga
nici cu crucifissulu in mana si dupa ce li se
acorda si acést'a ei mai pretindeau, ca sè
nu mérga nici cu sacramentulu. Savonarola
aru fi trebuitu sè conceda si acést'a pentru
ca se pota nimici ori ce pretestu allu con-
trariloru sei. Dara, spre cea mai mare sur-
prindere ellu nu se invoi la acést'a. Prin
parlamentárele acestea, condusse de commis-
sari, trecusse tempulu si se facusse séra.
Poporulu, care se adunasse acolo de cu
demanétia din óra in óra deviniá totu mai
impacientu. Pre langa acést'a se mai adause
si o plóie, care constrinsé in fine pe signo-
rie sè concediedie partitele litigante. Fran-
ciscanii si ajunsera astfeliu scopulu lor.
Savonarola nu-si facea nici o illusiune in
privintia acést'a si nici despre irritatiunea
poporului. Intre mari difficultáti se potú
ellu reintorce nespericlitatu in monastirea sa,
avendu o cecorta considerabile. Multimea
dejá lu- persecutá cu blesteme si amne-
nintiári. Ellu singuru avea sè porte respon-

sabilitatea pentru spectacolulu neessecutatu.
Cu cátu poporulu se acceptasse la mai multu
de la ellu, cu atátu i fú desamagirea mai
mare. Chiaru si mai multi partisani ai sei
inceputa a se lepedá de ellu.

Compagnacii se grabira a bate ferulu
pana érá caldu. Acuma erau ei determinati,
ca nici-odata a nimici pre Savonarola séu
cellu pucinu a luá inittativ'a in privintia
acesta, pentru ca sè dee ocasiune signoriei
si sè o constringe a luá mesurele ulterioare.

In diu'a urmatoria, érá Dominec'a flo-
rilor, 8 Aprile intre strigatele: la arme!
se pusera pre drumu in directiune spre St.
Marco si faceau pregatiri de a luá mona-
stirea cu assaltu. Cetatienii devotati lui Sa-
vonarola, cari alergassera intr'acolo spre
aperarea monastirii, asociandu-se cu calu-
gárii cei mai tineri resoluti, respingeau for-
ti'a. Aperiati-ve! strigá Domenico. Savona-
rola insusi, nu voiá sè scie nemica despre
acestea. Ellu indata, ce audísse despre pri-
mulu atacu se imbracasse in ornatulu seu
de preotu ca si candu aru fi voitu se pri-
mésca lovitur'a de morte, imbraccatu in cellu
mai serbatorescu ornatu allu rangulu seu.
Dupa aceea se retrasse cu unu numeru ore-
care de calugari mai betrani in corulu be-
sericeu unde se rogau lui Ddiu. Lupt'a du-
rá pana adencu in nopte. In fine se facú

este într'adeveru insuflatoria de grige, inse nu tocmai in acellu gradu, cum o descriu inimicii essistintiei statului nostru. Ea se pote ameliora prin reduciuniloru nostre in asiè mesura, încatu prin acest'a se nu se impedece cursulu regulatu allu administratiunii; apoi afara de acest'a ea se mai pote ameliora si prin sacrificiele „natiunii“, cari inse se nu fia mai mari decâtu permittu poterile ei.

Inse cu tote aceste trebue se recunosc, că regularea financiiloru nostre este una problema asiè de grea, asiè de gigantică încatu, de si promittu a face totu pentru ajungerea acestui scopu, totu-si cu nimicu nu potu se garantedi, că într'adeveru voiu si ajunge acestu scopu.

Vorbindu in genere despre acelle principie, cari au se-mi servesc de cinsura in politic'a financiaria, voiu se mai amintescu una impregiurare nu pucinu momentosa pentru noi.

Administratiunea financiaria magiara stă in multe privintie in atingere cu guvernulu din cealalta parte a monarchiei. In tote aceste relatii voiu caută a procede in intielgere cu acellu guvern; inse nu voiu cede nice câtu e negru sub unghia din drepturile si interesele tierrei, dara nice nu voiu cere ce-va, ce nu ni s'ar compete si la ce n'amu avé dreptu. (Applause generali.)

Dlu Ghiczy trece apoi a vorbi despre pusetiunea sa in cabinetulu dlui Bittó, si dîce: Prin aceea că am intratu in ministeriu, parerile si principiele melle de pana acum n'au potutu sufferi nice una schimbare. Acest'a am spus-o la tempulu si loculu seu si mi-am tînutu de detoritia morala chiaru facia de mine, se facu ca acesta declaratiune a mea se strabata in publicitate Inse pre de alta parte, onorab. camera, ar fi cu totulu imposibilu, ca eu, ca membru allu guvernului, cu privire la unulu seu altu obiectu, despre care eu asi fi de alta parere se me apuc si aici in camera se-mi manifestedi parerea si se plededi pentru ea. Una asemenea procedere ar periclită chiaru essistintia guvernului... Cu totu aceste inse voiu se observu, că eu ieau asupra-mi responsabilitate numai pentru acelle obiecte, cari se tînu de ressortulu portufoiliului de fincie, si pentru acelle cari stau in legatura cu acestu-a. Va se dica eu primescu numai responsabilitate legale, dar nu si cea morale pentru tote faptele guvernului. Inse, acesta reserva ce mi-o impun nu eschide posibilitatea, ca eu la tota ocasiunea data, chiaru si in consiliulu de ministri, se cautu a-mi aduce la valere parerile melle diverginti; si n'amu motivu d'a dubitá, că dora nu s'ar poté adese ori intempra, ca parerile diverginti se le potemu complana.

In fine dl. Ghiczy trage cu totu adinsulu attentionea camerei a supr'a situatiunii financiaria, de la a carei regulare depinde

nnu feliu de conventiune. Dejá la inceputulu assaltulu Savonarola si-esprimasse vointia de a parasí monastirea. Inse amicii lui nu-lu lassara se se duca, sub conventu, că nu va essi de acolo cu vicia. Acuma inse, candu venira commissarii signoriei, cari aduceau conventulu ordinulu, de a estradá pre Savonarola, impreuna cu inca doui din cei mai infocati si devotati partisani au sei, Domenico da Pescia si S. Maruffi, cu promisiunea de a li oferí o escorta sigura, era intregulu conventu o amnestie generala, era in casu de resistintia i amenintia cu dirimarea monastirei. — Savonarola nu mai intardá unu singuru momentu de a se sacrifici, pentru causa sa si a poporului. In biblioteca ellu si-luá adio de la confratitii sei, sarutandu-i de-a rendulu pre toti. Era mediulu noptii, candu ellu cu manile legate pre spate fu escortatu de vre-o trei mli de omeni, cari i luminau callea cu faliarie si tortie aprinse si lu-batjocurian. Escort'a se vediu in mai multe renduri contrinusa a face intrăbuintiare de arme spre a-lu aperá in contra' atacuriloru fisice alle plebei infuriate si selbatace. Acestu spectaculu, allu carui victima era democratulu Savonarola, care se luptasse si era pre drumulu de a-si sacrificá si viat'a pentru libertatea poporului si a besericei salle, pro-

essistintia seu neessistintia statului ungu-rescu.

Camera trece apoi la alegerea presiedintelui, allu carei resultatu este, că fostulu vice-presiedinte Béla Perczel, intrundu maioritatea absoluta a voturiloru, se proclama de presiedinte allu camerei.

Siedintia de la 26. Marte 1874. — Siedintia se deschide la 10 ore din di. Processulu verbalu din sied. precedentu se verificu, era petitiunile incurse se trecu la commissiunea de petitiuni.

M. Gall adressedia ministriloru trei interpellatiuni. Prin cea d'antăiu intrebata pre ministrulu instructiunii publice, că pentru ce se platesce una chiria asiè mare pentru canceleria facultatii de medicina, de-ore-ce pre di ce merge seade chiria locuintieloru in capitala?

Prin a dou'a interpellatiune intrebata pre ministrulu de fincie, că ce mesure cugeta a luá facia de directiunea financiaria din Debretinu, carea pentru totu felulu de pretensiuni procede cu aceea-si rigore, ce este prescrista numai pentru incassarea dărilor publice, si cu acesta ocasiune confisca si vinde sub pretulu de estimatiune chiaru si acelle instruminte, cari sunt neaperatu necesarie la cultivarea si lucrarea pamentului.

Prin a treia interpellatiune urgedia numai respunsulu la nisece intrebări ce le adressede ministrulu de fincie pentru una rlassare de dare de 7000 fl. ce o cerusse orasiulu Bözörmény, fara ca se i se fi implinitu cererea.

Iosifu Vidliczkay intrebata pre ministrii de fincie si comunicatiune, că cu scirea si invoirea guvernului se intempra, de oficialii de la cãllile ferrate si-permittu a visitá pre passageri in interessulu monopolulu de tabacu? Daca da, apoi prin ce si-motivedia guvernulu asemenea dispuasiuni?

Tote aceste interpellatiuni se comunica in scrisu ministriloru concerninti.

Adamu Lázár intrebata pre ministrulu de justitia, că are de cugetu a presentá camerei unu proiectu de lege cu privire la nimecirea efectelor publice scose din comertului?

Ministrulu raspunde, că resolvarea acesteii estioni este tare necesaria, inse totuodata este si forte grea. Pentru pregatirea proiectulu de lege in acesta privintia s'a esmisu una commissiune constatoria din membri ai differiteloru ressorturi ministeriali. Acesta commissiune lucra inca la acestu proiectu, care, indatu ce va fi gat'a se va presentá camerei.

Eduardu Zsedényi, ca presiedinte suppletu allu commissiunii de 21. aduce la cunnoscintia camerei, că acesta commissiune, si anume sub-commissiunea de 9 membri, dupa 68 de siedintie ce le-a tînutu, si-a inchiatu lucrările si a presentatu re-

bedia adeverulu acelloru cuvinte dorerose pre cari aveá se le dica, câtu-va secli mai tardiu marele Mirabeau că: „De la capitolu pana la stanc'a tarpeiana nu este, decâtu numai unu passu!“

Totu in noptea aceea fu assassinatu si capulu politicu allu partidei democratice, Francesco Valori, care in mai multe renduri occupasse rangulu de gonfalonieru, impreuna cu soci'a sa si cu unu nepotu allu seu, ce se aflá inca in leaganu. Assassinatorii loru, nu au fostu pedepsiti nici-odata.

Indatu ce Savonarola ajunse a fi prisionieru se comunicá acestu faptu indatu, prin curieri espressi, ducelui de Milanu si papei. Acestu-a publicu indatu nici mai multu nici mai pucinu de patru brevaturi: doue epistole de recunoscintia către conventulu Franciscaniloru si către calugarulu Francesco, o a trei-a către signoria in care i dá permissiune a passí la incuisitiunea calugarulu prisionieru, cõrendu totu-odata estradarea lui la Rom'a pentru aducerea sentintiei definitive, era a patr'a autorizatia pre capitolulu de la catedrala se absolve pre fia-care, ce se compromisese in causa acest'a. Tote aceste fura apoi incoronate prin o bula de indulgentia pentru celle 22 dille dantăiu alle lui Aprile.

Pentru conducerea incuisitiunii si a pro-

portulu seu forte amplu si detaiatu. Commissiunea de 21. se vede acum cnstrinsa a se adressá cu urmatori'a intrebare către onorab. camera: Nu cum-va onorab. camera ar affá cu scopu, ca commiss. de 21 se nu si mai cõntinue lucrările salle, ci, dreptu resultatu allu lucrăriloru salle de pana acum, se presente camerei reportulu sub-commissiunii de noua, pentru ca apoi acest'a, in sensulu conclusulu lusu, se-lu transmita fara amanare ministeriului?

Ladislau Korizmic spriginesce propunerea lui Zsedényi, era Dan. Irányi o combata si, pentru casulu candu ea s'ar acceptá, si-reserva dreptulu d'a presentá unu votu separatu.

Fr. Pulszky face propunerea, dupa carea commiss. de 21. ar avé se presentedi camerei elaboratulu sub-commissiunii de 9, fara d'a-lu mai luá in desbatere meritoria. Dupa ore-care desbatere, la carea partecipa mai multi oratori, propunerile se punu la votu si a lui Pulszky se primesce. — Commiss. de 21. va fi deci avisata d'a procede in sensulu acesteii propuneri.

Se procede apoi la alegerea vice-presiedintelui si a membriloru delegatiunii conchiamate pre 20 Aprile. De vice-presiedinte se alesse Carolu Torma. Resultatulu alegerii membriloru delegatiunii se va publicá in siedintia de mane.

Siedintia de la 27. Marte. 1874. — Dupa formalitatile indatenate, reportorele Colomanu Széll presenta in numele commiss. de 21. elaboratulu sub-commissiunii de 9; presenta mai departe protocoelle despre siedintiele tînutu de commissiune, conspectele si bugeturile proiectate pre anii 1875-77, precum si tote acclusele ce se tînu de protocoelle, si roga camera a tipari reportulu si-apoi a-lu transmite ministeriului.

Se publica apoi resultatulu alegerii membriloru delegatiunii.

Presiedintele comunica apoi, că in septeman'a venitoria camera va mai tîné unu siedintia pentru primirea nunciiloru camerei boieriloru si pentru publicarea legiloru ce se voru fi sanctionatu pana atunci.

Acea parte a processulu verbalu ce se referese la alegerea membriloru delegatiunii se verificu. Inainte de 15 Aprile nu se voru mai tîné siedintie meritorie.

Brasieu, 22. Martiu, a. c.

(„Trosculu“ in Brasieu — Placht secundus.) Eri domnia aici miscare fiorosa. Cas'a comerciale si cambiale „fii lui Sotir-Manciu“ au anuciatu concursulu, care s'a si deschis numai decâtu. Arretarea facuta de d'insii despre starea averii este inspaimentatoria: Passivele preste 460,000 fl. v. a. Activele abia 80,000 fl. Cea mai mare parte a creditoriloru pagubiti sunt de aici

cessulu prisionierulu, signori'a denumi o commissiune extraordinaria, compusa totu din contrarii declarati ai lui Savonarola. Dejá in 9 Aprile arbitrii si-incepura activitatea loru si adeca a constringe pre prisionieru se spuna adeverulu ce in intiellessulu loru insemna, ca ellu se recunoscă că: au fostu unu profetu mincinosu si unu amagitoru. Mediulocele loru erau tortur'a, care in decursulu interogatoriului se si aplicá in mai multe renduri. Tortur'a aplicata contra' lui Savonarola, care era de o constitutiune gingasia, si de o natura delicata, i causá doreri insupportabile si este adeveratu, că in culmea doreriloru salle ellu eschiamá de repetite ori: „D-deulu meu! eliberedia suffletulu meu!“ Decâte ori era invinsu de doreri. Savonarola affirmá acsarile si dissele commissiunei, dara indatu, ce-si venia in fire se incercá a demonstrá innocentia sa si revocá totu ce dissese mai nainte sub impressiunea torturei. In 17 Aprile incuisitiunea se suspinse deocamdata. Ei se grabisera a inscená mai currendu spectacolulu, pre care poporul ingratu lu-acceptá cu ne-rabdare. Pre langa tota tortur'a ei nu castigasera multe probe in contra' lui Savonarola. Daca cetimu protocollulu publicatu allu incuisitiunei, apoi in ellu nu aflamu nici o fapta ilegala, ce i s'ar fi potutu im-

si anume: Cetatieni, industriari, comercianti si capitalisti privati, intre cei mai pagubiti sunt eredi de comertului si avutulu directoru de St.-Cl.(osius?) si meritatulu senatoru schenfels?). D'in vechime multi negri mai cu stare d'in Brasieu, asiá negri sassi, banii ce i adunau pana la cumperatorei periodice, apoi medici, si alti, economiele loru le imprunau procente pre tîmpu seu cambie a vedere) bineacreditatei case cambiale banca Sotir-Manciu (unu simplu B care abia scieá se-si scrie numele, unu comerciantu straduatoriu si ad si dupa moartea lui, intempra acusambiloru sei fii Teocarui si Constantinuratori in affaceri. Fii investiarosece piatia Viennei si cercara jurburs'a de acolo. In ver'a trecuta dupa sculu“ d'in Vienna, ce ruinasse mai case comerciale armenesci de aici, crederea prinse radece si se credi observatu in portarea „Fiiloru lui Manciu“, ore cari semne de perplexitate Omenii incepura a scote cu redicti depusi la d'insii.

Dar „fii Sotiru-Manciu“ platira destullira essactu pre creditorii lorurea fu, că increderea omeniloru ca mai tare, ducandu-le cu preferintia mai alessu si pentru conventu că numrafu incepura deodata a plati procesumari. Pana josu la birsiari (fiacri), si pilaritie, toti alergau la Manciulescari cari cellu mai teneru se insorasse o feta cu stare (fiic'a dlui protop. de la Ziernesce) — toti acesti-a fin scopulu d'a luá dupa banii loru mai mari. Cu uimire vedeamu, cum o la sate: ospetari mai cu stare, pre alergau la Manciulescii, ca pentru procente mai multu, se alloce banu sotiru Manciu, cari in fine primira as si la tîmpulu seu faimos'a banca de chau“ aproape la 400,000 fl. Atăta de ajunsu, ci Manciulescii esplotu pucinu mai nainte de a deschide, d'atintia essistinte intre comerciantu ajutat pentru 1. si 2. dille imprunat cu câte-va sute a. mli de fl. ca se plati nesperate reali, seu pretestat modu fratii Manciu storsera de comerciantii, inca in 18., 19., 2 summe insemnate cu cari apoi alta cura arretare la judecatori despre averi loru, cu passivele si activitate mai susu. — Comerciantii d'insii nu sunt atinsi prin falimentul loru Manciu, pentruca estinderea loru era de alta natura, era ca a lui la Vienna; omeni betrani, veduve, torie de lapte si legumi, etc. cu eceloru, si mai alessu poporatiunea sascadiatu in curaa.

Unu d'ntre pagubiti, cari avu

putá. Numai motivele fapteloru salle stigmatizá din partea contrariloru se legale si adeca: resbunarea, ipocrisia, mulu si ambitiunea. Dara nici ac Savonarola nu erau atatu de infemarslave ca la contrarii sei, ci erau in comparatiune cu ei. In actulu nu se vorbesce la nici unu passu vre-o ilegalitate civila, seu vre-o religonara, ci singuru numai că ellu este consideratu de poporu de acelfostu consideratu pana atunci, adelfetu si santu! Se pare inse, că juri lui erau multumiti si nu mai cu a-i fi nimicitu nimbulu, fiindu că loru era de a face pre poporu se au fostu insiellatu si atunci partea castigata si poteau commite ori ce tla. Numai o multime orba potea stiumesca cu acellu protocollu, pe acellu-a ce se pricepe a ceti primiduri, va aflá forte multe date, ce contribui pentru de a-i mari simpat admiratiunea sa pentru aceea nobilita lupteloru politice si religiose de pulu acellu-a obscuru si barbaru fanatismulu religionaru.

In 19 Aprile se dete cetire si scrisse protocollulu in precentia martori; intre cari se aflau si cati-

asi la Manculesci, detoriau inei-si doue sute, si mai nainte de fallimentu merse a plati; Dl. Teocharu Manciu inse i gnada ca in locu de plati, mai bine se-i impute lui acei bani pre cambia. Bietii mi ascultara si acum pentru bunetatea voru ave se pletesca detori'a in mass'a curuala, era pentru pretensiunile loru a primi abia a diecea parte. Preste totu abbi alla doile soii se storca bani, chiaru in momintele d'in urma, de la omeni de mintrea forte circumspecti. Marele si estin commerciu, numele Manciu, barbatu nevasta amendoi in tote dillele la teatru, le doue equipage cu superbii arnessari, aste impuneau. Dar apoi lumea cum se imbudi'a a lua parte in societatile de giuri, si a lotterei de statu a casei Manciu! Ma la 80,000 fl. au intratu platirile, sorsurile inse nu se mai affia, sunt oppemno-su vendute. In acestu punctu judecatoru trebe se appuce de scourt lucrulu. Mo- Pa profundu vetemata pretinde espiare, cea pedepsirea vinovatiloru. — Asi'a serie *„Lageblatt“* in Nr. 69. d'in 25. l. si a. c. — *„Lageblatt“* in Nr. de la 26 l. c. vine confirm'a acesta trista intemplare.

Totesci, 23. Marte.

Mulu Onorate Dle Redactoru! Cu tota onora sunteti rogati a public'a in pretiuitulu vostra diurnala una scire pre catu de onorosa, pre atatu de dorosa pentru precesca romana, ca-ci ea dovedese cum sunt ostati preotii romani prin poterca legiloru vigore, pentru ca sunt romani.

Pote ca va fi trecut prestre marginile cestui comitatu scirea de batjocura ce s'au scutu cu preotulu gr. cat. *Antoniu Popu* in comun'a Maceu in comitatulu Uniaderei.

Acestu preotu in etate de 29. anni, apa ce 5 anni a functionatu ca preotu la nepotiosulu seu tata, mai admini-strandu d'in unele parochie vecine devenit vacantia, in ver'a annulu trecut provocat sine commissiunei de assentare fu in-terditu la milita, engetandu ori si de, ca cu aceea se implinesce numai o finalitate a legii, inse dupa cate-va sepmane mentionatulu preotu fu provocatu la servitiu activu si din caus'a unui morbu dimindu greu de unu petioru, nepotendu-se imi decatu present'a vine gendarmeri'a si lica lu-transporta in ospitalulu din Alb'a-tilia, era dupa cate-va septemane, vedin-ze in catva pornitu spre sanetate fu respusu directe la stabulu unui Regimentu Besericea-Alba — noi inse eram de acea vilitate, ca numai pentru lipsa e dussu, se functionedie ca preotu dara ecca pro-brbulu: „Credeleane manca ossele“, — in septeman'a trecuta subscriesulu avendu a detori catra *Dev'a*, pre drumulu ferratu, vinu in calleoria cu sermanulu preotu abracatu in uniforma si adjustatu soldatu

de la St. Marco. Savonarola trebi se aborie mai antaiu, dupa aceea urmara detorii. Intrebandu-lu unu calugaru de la St. Marco, daca aceea ce subscriesese este veratatu? Torturatulu nu-i respunde ne-ca, oi facu unu cu man'a, prin ce voia arrete, ca nu voiesce a fi intrebatu de tre nemica.

Indata dupa aceea protocolulu fu tra-su la Rom'a, dara vointi'a papei de a i estrada prisonerulu nu i se implini. *Sasandru VI* se invoi si la acest'a si trasese unu commissaru papale la Florenti'a atru ca se supuna pre incuisitulu la o ca cercetare.

Pucinu dupa aceea fu publicata si sen-ti'a.

Savonarola avea se fia mai antaiu spen-tratu si apoi arsu. Totu acesta sentintia publica si pentru ceilalti doi soci ai lui. Inceptu se credea, ca ei voru fi reabi-tati era-si la St. Marco. Inse commissar-papale disse: „Unu calugaru mai multu si mai pucinu, totu atatu face. Ei inca mora!“

In 22 Maiu era se se esecute sentin-ta. In preser'a acellei dille Savonarola se ga, de a i se accorda gratia se se pota molit impreuna cu consocii sei. I se ac-corda si intelnirea loru dura o ora. Savo-

gregariu ducandu nisce arestanti spre *Ore-sti'a*. — La acesta dorose privre nepoten-du-me refine, a debutu se ostediu cu lacrime, la ce au ajunsu preotii romani, precandu ace-stu preotu e uniculu fiu allu unui tata pre-otu nepotiosu trecut in etate si servitioru activu poporulu si statulu, se fia silitu a si lassasoci'a cu trei prunci pre tatulu seu nepo-tiosu de a-si castiga panea, in tempu de pace, spre cea mai mare batjocura a statu-lui preotiescu si scandalu in lumea civili-sata ca preotii se fia espusi a face servitiu ca soldati gregari pote ca la atat'a a deve-nitu tierr'a, ca preotii se prinda arme pen-tru aperarea ei? S'eu dora natiunea romana nu are destui ostasi fatia cu cellea-lalte no-tionalitati? ba prea multu! numai asi'a facu acum dnii de la potere fiindu ca li se pote, ca preotii se nu mai aiba indrasnire a de-schide gur'a candu si-vedu poporulu in pe-riclu batjocorit si asupritu de fractiunea domnitoria.

Soldatulu preutu incu avu pace si li-nisce pana candu, ca se scape poporulu din periclu, insocitu de confratele preutu gr. or. totu din acea communa conlucara la su-spinderea notariulu magiaru, pre care la'u fostu pusu respectivulu jude processualu prin dispusetiune presidiala, — indata ce acei preuti cu poporulu si-ajunsara scopulu, unu-lu ca mai tineru, grabnicu sari de la san-tulu altariu la servitiu activu militariu ca gregariu.

Destulu de frumosa dovada in seclulu allu noue-spre-dieca-lea, pote judeca onor. publicu cetitoriu, ca ore mai avere-ar preu-timea nostra atata indrasnire sub acestu con-stitutionalismu ca se-si mai redice versulu candu vedu ca dreptulu poporulu e calcatu in pitiore, seu mai bine se tacemu? ba eu sum de acea parere ca si mai cu focu, — si cauta se-mi marturisescu culp'a ca prea multu am intardiatu a aduce la cunoscenti'a On. publicu astfelu de vetemari, da catu totu am acceptatu ca ce resultat va ca-stiga ven. Ord. Eppeu din Logosia de la ministeriu, ca dora se va affia care-va din-tre membrii dietali (fia acellu-a de ori ce nationalitate) care se intrebe pre ministrulu competent, ca prin care articlu de lege sunt obligati preotii in tempu de pace a face ser-vitiu activu la lini'a militara ca gregari? si venit'au la cunoscenti'a ministeriulu ast-feliu de batjocura a preotimei? ca dupa ce acellu preotu in annii obligamentulu seu mi-litariu a fostu scutitu prin reclamatiune ca uniculu fiu allu parintiloru nepotiosu, si totu odata ca invetitoriu popolaru, si acum ca preotu fungentu de 5 anni se lasse soci'a cu 3 punsi, unu tata preotu nepotiosu, si se servesca in armata. — Ore de aru pote strabate la cunoscenti'a Maestatii Salle reg-elui apostolicu atari tractari neomenose, poftire-ar M. Sa ca preotii in tempu de pace cu spada si bajonetulu se servesca patriei? seu dora se va indura a concede, ca preotii

narola dete probe de resignatiunea cea mai pura. Lui Domenico, care cerusse mortea prin focu i imputa acest'a dicendu-i: „Nu sci tu, ca nu este permisu a-si alege cine-va mortea, oi ca detoria nostra este de a salut'a cu bucuria mortea, ce ni-a destinatu Ddieu?“ Astfelu mustra ellu si pre Ma-ruffi, care mai inainte de a mori voia se demonstra poporulu innocencia loru, dicendu-i ca: ellu se taca assemenea Salvatorelui.

In diori de demanetia, in 23 Maiu, cei trei condemnati fura transportati la lo-culu de suppliciu. Precandu ei se coboriaru pre marea scara a palatulu, Savonarola adressa cuvinte de consolare si barbatia, catra Maruffi, ce parca descragiatu. Dupa aceea ei fura desbracati de tote vestmintele, pana la camasi'a de bumbacu. Pe piatia, innaintea signoriei erau redicoate trei tribu-nale: Pe cellu dantaiu se affia episcopulu cu coadjutorii sei. Acolo fura dasi mai an-taiu delicentii, unde conformu usantie besericesci era-si i imbracara in vestmintele loru preotiesci, pentru ca dupa aceea se fia era-si desbracati de elle bucata de bucata intre esprimerea formulelor indatenate de blestemare. Dupa acest'a fura condusi la tri-bunalulu allu doilea, unde commissarulu li ceti sentintia besericea, in care ei toti trei cunt anatemisati, ca eretici — fara inse

se ajute statulu si patriei numai ca preoti, atata intre poporu, catu si in armata candu i va chiama necessitatea giurstariloru, — altcum pana va sosi din'a mantiurei pre langa tota credinti'a dovedita catra tronu si patria, multe voru ave a mai suffei martiri natiunei, ba preste pucinu va resuna din gurile inamiciloru ceea ce si acum cu scum-petate o pastredia in secretu, „mantuesce-te pre tine, pogoresce“ etc. etc. daca nu voru deveni la ce a mai fostu, ca se ernodie in asi'a numitulu „undeti“ capai si ogarii poterniciloru.

Duceti-ve frati preuti si toti dreptu semtitori din giurulu Besericea-Alba, si cu cuvinte mangaatorie intrebati pre acellu bravu preotu ca ce a gressitu facia cu legea de i-a dictatu atare sentintia, ca eu nu am fostu favorisatu de impregiurari ca se i le potu asculta tote si candu-mi descoperii dorerea, — ca cu ce spese grele se sustiene nepotendu folosi lefa militara ordinara, seu in astfelu de tempu vitregu e silitu se piea de fome, nu l'amu mai pototu asculta, — intrebati-lu ca ce au gressitu facia cu legea seu dora nu a fostu destulu qualificatu? si mangaindu-lu incurgeti cu dinariulu spre catu de pucinu ajutoriu ca va fi mai bine primitu ca allu veduvei, pentru ca tatalu dinsulu nepotiosu nu pote castiga ca se-i sustiena nice prunci. — Cercati si intrebati in tote partile, onor. Dni cetitorii ca ore mai affia se la ver-unu Regimentu unu pre-otu si din cellea-lalte notiiu alle patriei; unu preutu care unu numeru de anni fun-gendu si insarcinatu se la-se altariulu unde servia lui Ddieu si poporulu si imbracatu in arme ca militariu gregariu la linia, de scandalu transporte arestantii din o tierra in alt'a seu dora numai preotii romani suntu detori a implini atari servitii pentru ca s'au nascutu romani.

Nicolau Cassianu
Parochu in Totesci

Ispani'a. In acesta tierra neferi cita totu se mai versa inca sange pen-tru eluptarea principiiloru diferite. Dar precum pre totu loculu, asi'a si aici, dreptatea, caus'a santa a poporulu tre-bue se invinga. Cate si mai cate tro-nuri fura restornate, si cate sistemes'au introdussu, fara ca se se stabileze pacea, fara ca se se reduca unde ele essite din cursulu loru. Mai nou s'a proclamatu republic'a, care pre langa maioritatea ce are, nu se pote intari de t rburarile bandelor carliste. — Dar de candu Serrano apuca frenele guvernulu, — Carlistii si-perdu una positiune dupa alt'a. Asi'a se vede ca Serrano si-a propusu a sterpi de pre pamentulu Ispaniei inca si remasitiile celle din urma alle reactiunei. Telegrammele mai noue ne intarescu in acest'a presupunere. — Raru

de a se da o definitiune clara despre aceea, ce implica eresia — ca sismatici si despre-tiutori ai santulu scaunu si predati tribu-nalelu civile. La tribunalulu allu treilea, civile, li se ceti sentintia de catra presie-dintele si dupa acest'a au fostu lassati si predati in manile gadelui.

Esiafodulu era in mediulocu pietei de inaltimesa staturei unui omu. In mediulo-culu lui se redicau furcile 20 coti de in-nalte, cu unu stelpu orisontale, era de de-subtulu esiafodulu totu spatiulu era implutu cu materialu de arsu.

Mai-antaiu urca scara Maruffi in tacere si cu ochii scaldati in lacrime. Dupa aceea urma Dominico, care fu sprendiuratu de cel-lu-a-laltu capetaiu allu stelpulu orisontale si in fine veul la rendu Savonarola, care fusese constrinsu a privl la essecutarea celloru lalti doui. Pentru dinsulu era desti-natu, ca locu de onore, mediulocu esiafo-dulu. Ellu se roga in sine. Ajunsu pre esia-fodu ellu si-preumbli unu momentu ultimele dalle privri de compatimire si despretiu pre deasupru acellu poporu ingratu.

Dupa ce animele loru de martiri ince-tasse de a mai palpit'a se dete focu esia-fodulu pre care avea se se consume ca davrele loru. Cenusi'a loru fu strinsa la unu locu si transportata cu carrulu spre a fi ar-

ni se annuncia vre-o inaintare a Car-listiloru; asi'a un'a cu dat'a de la 20. Marte, ni spune, ca Carlistii au ince-putu a bombard'a cetatea Bilbao cu bombe de focu, si ca ei occupara unu suburbiu allu cetatii amintite. Dar scir-ile celle mai recinte nu vorbescu, de-catu despre invingerile republicaniloru. Asi'a unu telegrammu officiosu de la 25. Marte ni annuncia, ca pres. Serrano at-taca desu de d. maneti'a truppele Car-listiloru. Centru armatei republicane, comandatu de generalulu Lama straba-tu pana la Carreras, precandu aripa drepta sub command'a lui Rivara ne-padisise o fortificatiune a Carlistiloru, fiindu ajutatu de doue baterie de tunuri sistemulu Krupp. Lupt'a acest'a dura tota dnu'a, si se fini cu retragerea Car-listiloru. Perderile sunt pucine in ambe partile. — Er unu telegrammu de la 26. Marte annuncia, ca armata repu-blicana si-continua inaintarea spre po-sitiunea de frunte a Carlistiloru, care e orasiulu San Pedro Abanto. Batteriele inaintara pana la Santa Iulianna Car-raros, precandu aripa drepta fu asie-diata pre munti de-a lungulu callei fer-rate. — Altu telegrammu comunica, ca Rivara occupa fortificatiunile Car-listiloru de langa Montaro, de unde se pote vede pana la Bilbao. Se crede ca nu preste multu voru occup'a si posi-tiunile de pre muntii de langa Abanto. Er telegrammele trimisse eri dupa me-dia-noptea la 2 1/2 ore, intarescu scirea despre invingerile republicaniloru. In 26 ser'a pre candu se intuneca, lupt'a era se incepu. Perderile republicaniloru sunt: 3 officieri si 15 ostasi morti, era raniti 17 officieri si 435 feciori. — Per-derile Carlistiloru nu sunt cunoscuta.

VARIETATE.

(† Necrologu.) Varvara de Cia-coiu veduva remasa dupa Ioanne Popu de Lemeni, proprietariu in Fodor'a, cu inim'a franta de dorere aduce la cunoscentia ca preaiubitulu ei fiu Francisu Popu de Lemeni, fostu protonotariu, apoi Vice-comite Dobocoi, la 11 Marte, a. c. in etate de 56 anni, au repausatu in Domnulu. Mor-tea lui o deplangu, a fara de doios'a mama mai multi nepoti, stranepoti. Fia-i tierinn'a usiora!

(In dillele aceste Sabiulu) se va bucura de unu ospe de inalta pusetiune. Archi-Episcopulu si Metropolitulu Bucovinei Teofilu Bendella va cerceta pre Metropoli-tulu Procopiu.

(Episcopii cath. din Germa-ni'a) astadi-mane, toti voru capeta cortelu fara plata. Asi'a de curendu episcopulu din Coloni'a fu arrestatu. Esemplulu Episcopi-loru Ledochowsky si Eberhard se imitez'a.

runcata in valurile lui Arno, precum mai nainte de aceea fusese aruncata cenusi'a lui Huss in Renu, aceea a lui Wicliff in Severu si a lui Arnold de Bresci'a in Tibru.

La mortea sa Savonarola era abia de 45 anni si 8 lune.

In istori'a luptelor politice si religio-nare alle Italiei intelnimu doue figure no-bile si ideale: Cola de Rienzi si Girolamo Savonarola. Ambii acesteia-sufferira martiri-ulu prin focu pentru adevverulu convinge-riiloru si ideiloru, pre cari ei au voitu se le realisedie spre binele natiunei si allu beser-icea loru. La ambii accesti martiri se potu applica cu multu cuventu, dissele sublimu-lui poetu germanu Fridericu Schiller care suna: „Seclulu acestu-a nu este inca aptu pentru idealulu meu. Eu sum unu cetatianu allu secloru viitorie!“ Si ei au fostu ce-tatieni ai secloru viitorie. Cenusi'a loru au fostu aruncata in valuri, dara spiritulu loru va fi nemoritioru si asta-di vedemu, ca seclulu nostru se incerca a realisa idea-lurile pentru care seclulu loru inca nu era aptu. Essistu idei, si un'a din acellea, este si ide'a libertatii, cu care se nutresce mai multu de catu unu seclu.

I. G. Baritiu.

— Ledochowsky — dupa unu telegramu din Ostrov — a declarat, ca nu se va prezenta inaintea tribunalului besericescu din Berlinu.

(Nenorocire pre mare.) D'uarulu „Times“ primu din Algeri'a urmatori'a telegrama cu dat'a dela 14, Marte: Vaporulu englesu „Laconia“ sosi eri din Alessandria cu 278 de peregrinari, cari fusera in Mecca. — Peregrinari vorbescu, ca in Tunis, inainte de ce aru fi trassu ancor'a, o unda enorma rapu 117 omeni de pre naea, cari toti perira in mare.

(Nu va fi fora interessu) a descrie poporul iapanesu in privinta confesionalismului. — In Iapani'a de cinci ani incoace vedemu o propasire pre tote terrenurile, si asi'a si pre cellu confesionalu. — Religiunea maioritatii absolute este, credintia lui Buddha. Micadeulu, care spriginesce prosperarea, ordina, ca fia-care preotu allu lui Buddha se faca essemane, si care le-ar negliga, nu pote se fia preotu, ci se-si caute alta cariera civila. Ordinatiunea avu acellu membriloru lenesi si totu-odata statulu preotiescu si-castiga o demnitate mai mare. — Afara de acest'a si candidatii de preoti trebuie se treca prin unu essamenu strictu. — Conformu decisiunii referitorie la trebile preotiescu, — numai barbati naturi, cari trecura preste 30 de anni se admittu la essamene, prin urmare, individii juni si neeserti nu potu fi preoti. — Essamenu se estinde a supra unu mare numeru de obiecte si e atatu de strictu, incatu cei ce essu cu successu, au unu terrenu forte stralucitu si numai acei-a passiescu pre cariera acest'a, cari semtu in sine o chiamare adeverata. — Classele culte alle poporului nu adopta credintia lui Buddha; ci appartienu religiunii, asi'a numite „sinto“ — callea lui D-dieu. — Acesta religiune e unu soiulu allu credintiei rationale, care eschide credintia intru unu D-dieu, si n'are lipsa de preoti. Scopulu acestei religiuni e de a descepta amorulu de patria si semtiulu facia de binele communu.

(Multiamita publica.) D'in lipsa mediulocelu materiale nepotendu continuu studiu preparandiu, Rdiss. D. Canonicu si Rectoru seminariulu d'in Ghierla Stefanu Biltiu binevolu ami donu unu stipendiu, cu care am inchiaiatu Cursulu II. pedagogicu. Deci prin acest'a adducu profunda multiamita si recunoscintia generosulu meu spriginitoriu. — Selsigu, 18 Martiu, 1874. Eli'a Bud'a, docinte rom. gr. cat.

(Resultatulu autopsiei facuta asupra cadevreloru fratiloru de Siamu) — Medicii insarcinati de Academia de medicina din Filadelfia ca se faca autopsia fratiloru de Siamu si-au tenminat lucrarea la 20 Februaru. Ei au constat ca anim'a lui Eng se afla in drepta si aceea lui Chang in stanga; dara ca fluidele injectate in anim'a unu-a nu treceau in anim'a cellu-laltu. Aceste doue organe, precum si creerii, erau prin urmare cu totulu independente unulu de altulu. Una alta descoperire nu mai pucinu importantante este cea urmatoria: cei doi ficati ce se presupuneau intruniti numai prin vasele sangane, nu formau in realitate de catu unulu, parenchymulu fiindu restrinsu astu-felu, in catu cei doi ficati nu constituiau de catu una singura masa. Din acesta resulta ca una incercare ce s'aru fi facutu in timpulu vietiei d'a despartii pe gemeni aru fi atrassu, dupa tota probabilitatea, mortea amendoru'a.

Cu totulu contrariu de ceea ce s'a presuppusu nici una artera importanta, nici vro vena, nu strabateau legatur'a carnoasa ca se stabileasca una circulatiune communa a sangelui. Faptulu daru, care s'a intemplatu la Londra, adeca lesinulu fratiloru Siam, in timpulu unei compressiuni a legaturii, nu trebuie se se atribue de catu consecintiei unu sentimentu morali.

Resulta din autopsia care s'a facutu ca obstaculu unei separatiuni residu intru unu organu, in care nimene nu se accepta a-lu gasi.

(Unu actu de coragiu si de eroismu.) In diariulu „Romanulu“ cetimu urmatori'a de-

scriere a unei lupte intre doi romani si doi-spre-diece turci:

Sub-locotenentele Dragusinu, din regimentulu III de dorobanti, pornisse, intrun'a luntre, urmatu de 2 soldati, ca se inspecteze pichetele. Dupa un'a ore-care calletoria, ajunse in insula Alionetele, care apartiene tierrei nostre, unde fu surpinsu d'a gasi una ceta de soldati turci, in numeru de 12, cu ombasi'a (corporalulu) si ceausiulu (sergentulu) in frunte, trecuti pe furisii si taindu lemne spre a le transporta preste Dunare.

Sub-locotenentele opri luntrea, o lasa in ingrigirea unu soldatu si urmatu de celu-alu-laltu inainta spre densii. Unu copilu turcu, lasatu spre paz'a barcei cu care venisera, dete alarma. Officiariulu i-intreba cu ce autorisatiune se afla acolo si taia lemne din padure. Nici unulu nu scia seu nu voia a vorbi romanesc. Unulu din cei mai betrani inaintea si, cu despretiu da unu bobarnacu peste nasulu officiarulu. In chimbu, cutezatorulu primu unu ghiontu care lu culca la pamentu. Lupt'a se'ncaierasse, inse cei doi soldati, de si numerulu Turciloru era de 5 ori mai mare, — crediura de datori'a si onorea loru a nu se da 'napoi, ci a apera chiaru cu pericolulu vietiei teritoriulu loru violatu.

Unulu dintre soldatii contrabandisti, vedindu pre unulu intrusii doboritu se rapede c'unu iataganu asup'a officiarulu, dara din norocire i-taia numai manteu'a si tunica, fara a lu-rani. Unulu din graniceri prinde inse de veste si-lu ametiesce lovindu-lu cu patulu puscei. Pre candu se petrecea acestea, unu soldatu turcu incarca arm'a Officiariulu scote de dupa gatu o pusca de venatoria cu doue tievi si o-indrepta spre densulu. In acellu momentu granicerulu i-areta p'unu altulu care — lu lasse la ochi. Officiariulu si-intorce arm'a si lu lasse mortu de glontiu cu care era incarcata. Cu posurile din a doua tieve, rasesce inca pe doi turci. Astu-felu desorientati, contrabandistii dau fug'a la barca, intra in ea si pornescu.

In fine s'a datu mai multe focuri din ambele parti, care au ciuruitu manteu'a officiarulu, era chiaru dupa imbarcarea si retragerea Turciloru cari continuau a descarca arme officiarulu si soldatulu cu ajutorulu puscei cellu d'allu doilea graniceriu dela luntre, si la adopostu dupa arbori seu in tufisii au ranitu mai multi dintre dinsii: vre 2—3 au si moritu a dou'a di.

Armele si cadavrulu celui impuscatu au remasu in insula. Un'a ancheta militara a constat fact'a era armele aflamu ca s'au predatu justitiei din Giurgiu, care instruesce afacerea.

(Mediulocu efficace in contra Difteritei. Unu simplu lucratoriu d'in Adelaide in Australi'a meridionale Greathead a inventatu unu medicamentu in cotra acestei bole care seceru pruncii in tote partile lumii era intre Romani acum mai alessu in Transilv. Diariulu „Hamilton Spectator“ dice ca numitulu lucratoriu preserie pentru adulti (juni) patru piccature de acidu sulfuricu (apa tare) dilutu (subtiatu) intr'unu pocalu de apa. Pentru copli ajunge catetate mai mica d. e. doue piccature. Effectulu acestui tratamentu se dice a fi momentanu, ca-ci acidulu nimicesce intr'o clipita parasitii (vermuleti) ce se prasescu cu iuti-la si patientulu tussindu scuipe indopatur'a. Prunci, cari inainte de leuire trageau de morte, la diece minute dupa aplicarea medicamentulu capetau appetitu si li venia la jocaria. — Medicii spunu ca acidulu sulfuricu strica nu numai parasitii ci si organismulu. Se fia, dar ni-se pare ca totulu depinde la cantitate si prin bagare de sama se pote evita vetamarea organismulu.

(Pome inghiaciate.) — Cui nu se intempla ca se arrunce pome era pentru ca sunt inghiaciate? Ecca unu mediulocu de a le aduce in stare buna, pre care lu recomandamu cercarii economeloru nostre: se punu pomele inghiaciate in apa catu de rece, si se lasse acolo catu-va timpu. Se formeza atunci impregiurulu fructulu un'a coge de ghiacia, topindu-se mai pre urma incetu cu incetu, lasse fructulu asi'a de frumosu, dupa cum era inainte de a fi inghiaciatu.

Acestu mediulocu se intrebuinteza mai,

cu sema penra pere, cari, fara de acest'a nu-si mai vinu in fire.

Nu trebuie se se apropie la focu fruncetele degerate, ca-ci atunci se strica pe locu.

(Bibliografia.) A apparutu si partea 2-a a Zoologiei a d-lui Ananescu, care trateza despre istoria animaleloru si clasificatiunea loru in serie, continendu 20 table cu gravure lithografiate. Acestu allu treile volume impreuna cu celle doue de mai nainte, (I Geologia, 2 Anatomia si Physiologia) si cu Botanica de sub tipariu formeza unu cursu elementariu complectu de sciintie naturale pentru trebuinta invetamentulu secundariu precum si pentru toti cati dorescu a se inita in vastele, fecundele si multu frumosele sciintie alle Naturei.

Se gaescu la autoru strada Luterana No 7, si la unele liberarie.

Sciri mai noue.

Belgradu, 25 Marte. Diariulu „Vidovdan“ annuncia ca marele veziru a tramissu unu cerculariu catra comandantii corpuriloru de armata, prin care i provoca se-i reportede despre dispusetiunea armatei facia cu nou'a ordine de ereditate la tron. — Port'a a tramissu commissionari pentru primirea tributulu.

Vien n'a, 26 Marte. Camer'a boieriloru a amanatu desbaterile a supra proiecteloru de legi confesionali pana dupa serbatorile Pasciloru. — Diariulu „Volksfreund“ publica, in optu colonne, memorandumulu episcopiloru catra guvern. Memorandumulu porta dat'a de la 20 Marte. Totu acesta foia declara categoricu, ca cardinalulu Rauscher n'a vorbitu nici-odata cu imperatulu despre proiectele de legi confesionali.

Vien n'a, 26. Marte. Diariulu „Volksfreund“ annuncia declaratiunea archi-episcopiloru si episcopiloru din Austri'a facia de proiectele de legi confesionali. Declaratiunea combatte din punctu in punctu determinatiunile proiecteloru amintite, apoi se lupta contra nesuintieloru d'a introduce casatori'a civile, arretandu la Franci'a, carei-a i pare reu ca a introdussu acesta lege. Declaratiunea se inchiaia apoi in modulu urmatoriu: Repetimu, ca indreptatrea ce o pretindemu pre basea concordatulu nu o consideramu ca nimicita, si suntemu gat'a, numai intru atata a satisfice cerintieloru ce poterea lumescu le accepta de la beserica catolica, intru catu elle stau in consonantia cu dispusetiunile concordatulu. Acelloru detarminatiuni inse, cari tindu a viola si periclitu interessele beserice, nu ne vomu suppone nici-odata.

Vien n'a, 28 Marte. In siedintia de asta-di a camerei deputatiloru Fuchs, Roser si consoci presentara urmatorulu proiectu de resolutiune: Guvernulu este insartinat a presentaei camer unu proiectu de lege relativu la eliminarea jesuitiloru si a tuturor ordiniloru de soiulu acestu-a de pre intregu teritoriulu austriacu. — In decursulu ulterioru allu siedintiei, la propunerea deputatulu Winkler s'au acceptatu in bugetulu instructiunii publice 8000. fl. pentru scolele poporali din Istri'a. Deputatulu Heinrich pleda pentru largirea cerculu de activitate a senatulu imperialu din punctu de vedere allu promovarii uniforme a instructiunii poporali. Liencialo ceru preperandie pentru invetiatorii poporali poloni si pentru cehii din Silesia. Ryger ceru ca candidatii de inveti-

atori se fia dispensati de obligamentu militariu. (Precandu in Cislaitani'a facu incercari pentru dispensarea de ebligamentulu militariu chiaru si a candidatiloru de invetiatori, pre atunci a la noi se inroledia nu numai candida de preuti, ci chiaru si preutii in functie. Vedi mai susu corespondintia d' Totescu. Red.) Reportorulu Suess pleadia contra pretensiuniloru separatistii Ministrulu Stremayer nu este conturcarii erogotiuniloru pentru intrucune a poporale.

Berlinu, 28 Marte. Camer'a deputatiloru a acceptatu si in a trei-a ceta legea despre introducerea cununiei civile si dupa aceea s'a prorogatu pana 9 Aprile. Scirea despre morbulu peiculosu allu lui Bismarck este nefunda

Burs'a de Vienn'a, 24. Marte 1874

Metalice 5%	69.—
Imprumutulu nat. 5%	73.50
Sorti din 1860	102.70
Actiuni de banca	962.—
Actiuni instit. de creditu	232.—
Obligatiuni rurale ung.	74.50
„ „ temisiane	74.—
„ „ transilvane	73.—
„ „ croato-slav.	75.50
Londonu	111.70
Argintu	106.25
Galbenu	5.25
Napoleond'or	8.90

2—6 Anunciu.

Conformu annunciulu de licitatiune fiptu pre 20 Novembre allu anului trecut care inse nu avu resultatulu doritu, — cumu de nou cunoscutu on. publicu, *isvorele de apa minerale din fontanele principale si celle de padure alle Borszek*, cari se bucura de unu renume in tota lum mai departe fabric'a de sticla cu 3 cupu de topitu, edificie economice, regalele alte obiecte si drepturi de usufructu — dau din partea comunitatiloru secunde proprietarie Gyergyó-Ditró si Szarhegy, arenda pre 6 anni successivi, incependu la 1 Novembre anului currinte, in intielulu puncturiloru si conditiuniloru statoru. Licitatiunea se va tiené in 4 Maiu. an. c. la 10 ore din di in localitatea officiala a comunitatii Ditró si arenda se va da ce ce va promitte mai multu.

Summa minima pentru offertele de arenda s'a statoritu la 40,000 adeca patru-dieci mii florinti pre unu annu, era doritorii luá in arenda sunt indetorati a depune manile commissiunii in bani gat'a, seu obligatiuni de statu, dupa cursulu bugetu interne vadiulu de 4000 fl. ca 10% din suma totale a esarendarii.

Inainte de licitatiunea verbala se mescu si epistole recomandate subscripsu man'a propria si proviedute cu vadiulu an titu in cari e de a se declara espre ca doritorulu de a arenda are deplina cunoscintia despre puncturile si conditiuni statorite si ca le accepta.

Punctele conditiuniloru statorite se ceta in fia-care di in cancelari'a officiala a comunitatii Gyergyó-Ditró, eventualu la cererea espressa se potu si tramitte.

Totu-odata spre orientare se notu ca in Borszek s'au descoperitu acum de nou tendu straturi mari de carbuni de pocalitate escellentu, cari ne facu a crede in tempulu cellu mai scurtu se va comu o linia ferrata laterala de la lini'a principalu pana aici.

Datu in Gyergyó-Ditró 15. Martu 1874. In numele comitetulu scaldeloru: Moise Dessó Stefaniu Fülöp presiedinte. notariu.

ALESSANDRU ROMAN

Propriet., edit. si red. respundiet.